

Demnitatea omului în teologia ortodoxă

CIPRIAN MOCANU

According to theological statements, the human being is the only form of existence that combines in it two different realities: body and soul. The soul enables the human person to establish a relationship with God and thereby to have the duty and the possibility to save the entire creation. The man's value as a priest and king of the entire creation becomes a major one through the incarnation of Jesus Christ.

Keywords: *dignity, person, communion, freedom, soul, rationality, knowledge, incarnation, responsibility*

Din perspectiva teologiei ortodoxe, omul a fost creat de către Dumnezeu și destinat prin aceasta unui scop bine determinat: desăvârșirea sa. Referatul biblic al creației descrie acest moment ca fiind un rezultat al împreună-lucrării și hotărârii Sfintei Treimi¹ și care s-a petrecut la sfârșitul creării lumii văzute.² Astfel, omul reprezintă ultima, dar și cea mai importantă dintre creaturile lui Dumnezeu. Teologia ortodoxă compară din acest punct de vedere pe om cu o „cunună a creației” care întrunește în sine toate capacitățile necesare stăpânirii și ridicării creației la stadiul unei desăvârșiri complete în Dumnezeu.³

Poziția omului de întâistătător al creației este conferită acestuia nu numai datorită faptului că a fost creat de către Însuși Dumnezeu, în mod personal prin lucrarea mâinilor Sale⁴, dar și datorită faptului că omul reprezintă

---

¹ „Să facem om după chipul și asemănarea noastră”, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Fac, 1,26-28; București 1996; ideea este amintită și de către Sf. Grigorie de Nyssa, în scrierea sa „Despre facerea omului”, în volumul *Scrieri I*, partea a II-a, București 1998, p. 21, 22, 46.

² Crearea omului are loc la sfârșitul lumii văzute, nu pentru că el ar fi fost o făptură disprețuită de Dumnezeu, ci, dimpotrivă, pentru că lui i s-a dat menirea și onoarea de a fi stăpân și rege al creației; de aceea el este descris ca fiind un împărat și stăpân al viețuitoarelor de pe pământ, ca o „falnică și prețioasă ființă”, cf. Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre facerea omului*, p. 21 și 27.

³ Unii teologi îl compară pe om cu un „microcosmos” (Sf. Maxim Mărturisitorul) sau cu un „chip al lumii celei mari”, expresii care creează în cazul de față o oarecare controversă datorită modului în care aceasta este receptată; pentru Sf. Maxim, denumirea de „microcosmos” dată omului face referire la alcătuirea dihotomică a omului, trup și suflet, conform căreia omul depășește materialul, teluricul și se erijează în necreat, în veșnicie, prin sufletul său. Pentru Sf. Grigorie de Nyssa, expresia „microcosmos” nu înseamnă ceva deosebit, având în vedere faptul că el raportează înțelesul acesteia numai la partea creată, materială a universului, supusă de altfel distrugerii. Astfel, Sf. Grigorie nu compară pe om cu un „microcosmos”, ci cu Însuși Creatorul omului, cu Dumnezeu, cf. Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre facerea omului*, p. 46, 82.

⁴ „Atunci când Dumnezeu a inițiat actul Său de creare a omului, El s-a adresat Sieși și și-a implicat interesul divin spre deosebire de restul creației, în acest fel validând înălțarea omului mai presus de tot ce există. Aproape oriunde în creație, Dumnezeu a acționat prin mediere; în cazul omului, Dumnezeu este agentul direct”, Emil Bartoș, *Conceptul de îndumnezeire în*